

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-79-05

Druk nr 4246

Warszawa, 23 czerwca 2005 r.

Pan
Włodzimierz Cimoszewicz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych oraz ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne wraz z projektami aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Nauki i Informatyzacji.

Z szacunkiem

(-) Marek Belka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych oraz ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
 - „2. Jednostkami badawczo-rozwojowymi są :
 - 1) państwowe instytuty badawcze,
 - 2) instytuty naukowo-badawcze,
 - 3) ośrodki badawczo-rozwojowe, centralne laboratoria i inne jednostki organizacyjne, których podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1.
 3. Jednostki badawczo-rozwojowe posiadają osobowość prawną. Jednostki badawczo-rozwojowe podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego; osobowość prawną uzyskują z chwilą wpisania do tego Rejestru.”;
- 2) w art. 2:
 - a) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Do podstawowych zadań jednostek badawczo-rozwojowych w szczególności należy:”,

) uchyla się ust. 3;

3) po art. 2 dodaje się art. 2a w brzmieniu:

„Art. 2a. Jednostki badawczo-rozwojowe mogą prowadzić produkcję aparatury i urządzeń, a także podejmować inną działalność gospodarczą, w zakresie służącym do realizacji ich podstawowych zadań, o których mowa w art. 2 ust. 2.”;

4) po art. 9a dodaje się art. 9b w brzmieniu:

„Art. 9b. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa, dla której przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 października 2000 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 103, poz. 1100) funkcje organu założycielskiego pełniła Krajowa Rada Spółdzielcza, może być przekształcona w spółdzielnię pracy.

2. Majątek jednostki badawczo-rozwojowej przekształconej w spółdzielnię pracy wchodzi w skład funduszu zasobowego tej spółdzielni.

3. Do przekształcenia, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 7.”;

5) art. 10a otrzymuje brzmienie:

„Art. 10a. W spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji jednostek badawczo-rozwojowych oraz w spółkach, w których Skarb Państwa objął akcje w wyniku prywatyzacji bezpośredniej jednostek badawczo-rozwojowych, realizujących cel, o którym mowa w art. 1, może działać rada naukowa.”;

6) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Jednostka badawczo-rozwojowa może być postawiona w stan upadłości.

2. Z dniem ogłoszenia upadłości jednostki badawczo-rozwojowej:
 - 1) minister sprawujący nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową odwołuje dyrektora i wyznacza reprezentanta upadłego,
 - 2) rada naukowa ulega rozwiązaniu.
 3. Wynagrodzenie przysługujące reprezentantowi upadłemu ustala sędzia komisarz na wniosek ministra sprawującego nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową, zgodnie z przepisami prawa upadłościowego i naprawczego.
 4. Z dniem ogłoszenia o wszczęciu postępowania upadłościowego wobec likwidowanej jednostki badawczo-rozwojowej postępowanie likwidacyjne ulega zawieszeniu.
 5. Z dniem ogłoszenia upadłości likwidowanej jednostki badawczo-rozwojowej postępowanie likwidacyjne podlega umorzeniu.
 6. Do jednostki badawczo-rozwojowej postawionej w stan upadłości stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, z późn. zm.²⁾).”;
- 7) art. 12a i 12b otrzymują brzmienie:
- „Art. 12a. 1. Instytuty naukowo-badawcze, ośrodki badawczo-rozwojowe, centralne laboratoria i inne jednostki organizacyjne, których podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności, o której mowa w art. 1 ust. 1, spełniające warunki określone w art. 3, mogą być przekształcone w państwowy instytut badawczy, jeżeli zaistnieje potrzeba powierzenia im do wyko-

nywania w sposób ciągły zadań szczególnie ważnych dla planowania i realizacji polityki państwa, o których mowa w art. 12b pkt 2.

1. Przekształcenie jednostki badawczo-rozwojowej, o którym mowa w ust. 1, może być dokonane na wniosek ministra sprawującego nadzór nad tą jednostką, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się ocenę dotychczasowej działalności jednostki badawczo-rozwojowej, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o prowadzonych badaniach naukowych i pracach rozwojowych oraz o ich wynikach, liczbie zatrudnionych pracowników i ich kwalifikacjach oraz o stanie majątkowym tej jednostki, umożliwiającym właściwą realizację zadań, o których mowa w art. 12b.
3. Państwowy instytut badawczy, na zasadzie wyłączności, używa w nazwie określenia „Państwowy Instytut Badawczy”.
5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, przekształca jednostkę badawczo-rozwojową, o której mowa w ust. 1, w państwowy instytut badawczy oraz określa zakres zadań tego instytutu i źródła finansowania – uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, oraz wskazując dysponentów części budżetu państwa finansujących realizację tych zadań.
1. Rada Ministrów, na wniosek ministra sprawującego nadzór nad państwowym instytutem badawczym, po

uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw nauki oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, może, w drodze rozporządzenia, przekształcić państwowy instytut badawczy w jednostkę badawczo-rozwojową, o której mowa w ust. 1, jeżeli ustały przyczyny uzasadniające wykonywanie przez ten instytut zadań, o których mowa w art. 12b pkt 2, albo gdy instytut nie wykonuje powierzonych mu zadań.

Art. 12b. Do zadań państwowego instytutu badawczego należy wykonywanie:

1) podstawowych zadań jednostki badawczo-rozwojowej przekształconej w instytut, o których mowa w art. 2 ust. 2, określonych w jej statucie oraz

2) zadań dotyczących:

a) opracowywania i opiniowania standardów w zakresie ochrony zdrowia i naturalnego środowiska człowieka, bezpieczeństwa i obronności państwa, w tym bezpieczeństwa publicznego, technicznego, transportu i gospodarki odnawialnymi i nieodnawialnymi zasobami naturalnymi, bezpieczeństwa surowcowego i ekologicznego kraju, działania wymiaru sprawiedliwości, rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, edukacji i kształcenia kadr, kultury i utrzymania dziedzictwa kulturowego oraz rynku pracy i zabezpieczenia społecznego,

b) monitoringu i zapobiegania skutkom zjawisk i wydarzeń mogących stwarzać zagrożenie

publiczne, w tym zapobiegania skutkom katastrof naturalnych lub technicznych, noszących znamiona klęski żywiołowej, a także ograniczania ich skutków.”;

8) w art. 13:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej, o której mowa w art. 1 ust. 1, jej majątek, po zaspokojeniu wierzycieli, staje się własnością Skarbu Państwa, a o jego przeznaczeniu decyduje minister sprawujący nadzór nad tą jednostką badawczo-rozwojową, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej.”,

b) uchyla się ust. 4;

9) po art. 13 dodaje się art. 13a w brzmieniu:

„Art. 13a. 1. Do rozporządzania aktywami trwałymi jednostki badawczo-rozwojowej o wartości rynkowej przedmiotu rozporządzenia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50 000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski według stanu z dnia wystąpienia o zgodę, stosuje się przepisy art. 5a–5c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493, z późn. zm.³⁾).

2. Do rozporządzania aktywami trwałymi jednostki badawczo-rozwojowej o wartości rynkowej przedmiotu rozporządzenia nieprzekraczającej równowartości w złotych kwoty 50 000 euro, obliczonej na podstawie średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy

Bank Polski według stanu z dnia dokonania zgłoszenia, stosuje się przepisy art. 46a-46b ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2004 r. Nr 273, poz. 2703).

3. Jednostka badawczo-rozwojowa sprzedaje lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, aktywa trwałe w drodze publicznego przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych.”;
- 10) w art. 14 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4. Jednostka badawczo-rozwojowa nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa ani innych osób prawnych. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania jednostki badawczo-rozwojowej.”;
 - 11) art. 17 otrzymuje brzmienie:
 - „Art. 17. Wysokość wynagrodzenia dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej ustala minister sprawujący nadzór nad tą jednostką w akcie powołania.”;
 - 12) art. 18 otrzymuje brzmienie:
 - „Art. 18. Jednostka badawczo-rozwojowa jest zwolniona z podatków na zasadach określonych w odrębnych ustawach.”;
 - 13) w art. 21:
 - a) w ust. 3 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
 - „3) spełniająca dodatkowe wymagania, wynikające z odrębnych przepisów, niezbędne do sprawowania funkcji dyrektora.”,

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

- „5. Konkurs przeprowadza komisja konkursowa. Komisję konkursową powołuje i odwołuje minister sprawujący nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową.
6. W skład komisji konkursowej wchodzi trzy osoby zatrudnione w jednostce badawczo-rozwojowej w pełnym wymiarze czasu pracy, wskazane przez jej radę naukową, oraz po dwie osoby wskazane przez ministra właściwego do spraw nauki i przez ministra sprawującego nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową. W przypadku gdy rada naukowa nie wskaże przedstawicieli jednostki w terminie 30 dni, komisja konkursowa może być powołana w zmniejszonym składzie.”;

14) w art. 23 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

- „6. Dyrektor może ustanowić prokurę, podlegającą ujawnieniu w Krajowym Rejestrze Sądowym. Do prokury stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁴⁾).”;

15) po art. 23 dodaje się art. 23a w brzmieniu:

- „Art. 23a. 1. Dyrektor jednostki badawczo-rozwojowej, jego zastępca, główny księgowy oraz osoby zatrudnione na stanowiskach równorzędnych nie mogą obejmować ani nabywać akcji lub udziałów spółek tworzonych przez tę jednostkę oraz nie mogą być wspólnikami spółek osobowych tworzonych przez jednostkę.
2. Dyrektor jednostki badawczo-rozwojowej, jego zastępca, główny księgowy oraz osoby zatrudnione

na stanowiskach równorzędnych nie mogą pozostawać ze spółkami określonymi w ust. 1 w stosunku pracy oraz świadczyć na ich rzecz pracy na podstawie innej niż stosunek pracy. Zakaz ten nie dotyczy zasiadania w radach nadzorczych lub komisjach rewizyjnych takich spółek.

3. Dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej, jego zastępcę oraz głównego księgowego w okresie trwania stosunku pracy, jak również po ustaniu stosunku pracy obowiązuje zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej określony w umowie o pracę.

4. Do zakazu, o którym mowa w ust. 3, stosuje się przepisy art. 101¹-101⁴ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁵⁾);

16) w art. 24 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Rada naukowa sporządza opinie, o których mowa w ust. 2 pkt 5-10, w terminie nie dłuższym niż 30 dni. Brak opinii w tym terminie jest równoznaczny z wydaniem opinii pozytywnej.”;

17) w art. 25 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku konieczności uzupełnienia składu rady naukowej w trakcie kadencji z przyczyn losowych lub w związku z reorganizacją lub połączeniem danej jednostki badawczo-rozwojowej z inną jednostką, skład ten uzupełnia się w sposób określony w ust. 1 i 2.”;

18) w art. 26:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Funkcja przewodniczącego lub członka rady naukowej jednostki badawczo-rozwojowej nie może być łączona z funkcją dyrektora tej jednostki, jego zastępcy lub głównego księgowego.”,

b) uchyla się ust. 4;

19) w art. 28 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Minister sprawuje nadzór nad działalnością jednostki badawczo-rozwojowej oraz pracą dyrektora jednostki z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności. Minister sprawujący nadzór może wstrzymać wykonanie decyzji dyrektora, zobowiązać go do jej zmiany lub cofnięcia albo uchylić tę decyzję.

3. Stwierdzenie przez ministra sprawującego nadzór nielegalności, niegospodarności lub nierzetelności w działalności dyrektora jednostki może być podstawą do odwołania dyrektora, bez konieczności zasięgnięcia opinii, o której mowa w art. 22.”;

20) po rozdziale 5 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a

Kontrola działalności jednostki badawczo-rozwojowej

Art. 29a.1. Jednostka badawczo-rozwojowa podlega kontroli przeprowadzanej przez ministra sprawującego nad nią nadzór.

2. Minister sprawuje kontrolę nad działalnością jednostki badawczo-rozwojowej z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

Art. 29b.1. Kontrola jest przeprowadzana na podstawie sprawozdań i innych dokumentów lub bezpośrednio w siedzibie jednostki badawczo-rozwojowej przez

zespół kontrolujący wyznaczony przez ministra sprawującego nadzór nad tą jednostką.

2. Zespół kontrolujący przeprowadza kontrolę na podstawie pisemnego, imiennego upoważnienia zawierającego wskazanie kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej oraz przedmiotu, zakresu, terminu rozpoczęcia i zakończenia kontroli. Członkowie zespołu kontrolującego przed przystąpieniem do kontroli są obowiązani do okazania dokumentu tożsamości.
3. Kontrolowana jednostka badawczo-rozwojowa ma obowiązek udostępnić, na żądanie ministra sprawującego nad nią nadzór lub zespołu kontrolującego, wszelkie dokumenty i materiały niezbędne do przeprowadzenia kontroli.
4. Zespół kontrolujący ma prawo do:
 - 0) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, z zachowaniem przepisów o ochronie tajemnic ustawowo chronionych,
 - 0) żądania od pracowników ustnych i pisemnych wyjaśnień,
 - 0) zabezpieczenia dowodów.

Art. 29c. 1. Zespół kontrolujący sporządza wystąpienie pokontrolne, które po akceptacji przez ministra sprawującego nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową jest przekazywane dyrektorowi kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej.

2. Dyrektor kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, może zgłosić na piśmie za-

strzeżenia do ustaleń, wniosków i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

3. Minister sprawujący nadzór nad jednostką, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, dokonuje zmiany wystąpienia pokontrolnego w całości lub części, jeżeli uzna zasadność zastrzeżeń. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości, minister sprawujący nadzór przekazuje dyrektorowi jednostki badawczo-rozwojowej swoje stanowisko wraz z uzasadnieniem.
4. Dyrektor kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej jest obowiązany, w terminie wskazanym w wystąpieniu pokontrolnym, nie krótszym niż 14 dni, poinformować ministra sprawującego nadzór na piśmie o sposobie wykonania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Art. 29d. Ministrowie sprawujący nadzór nad jednostkami badawczo-rozwojowymi, w zakresie swojej właściwości, określają, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres przeprowadzania kontroli,
 - 2) tryb wyznaczania zespołów kontrolujących,
 - 3) sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych
- mając na uwadze wiarygodność i sprawność przeprowadzania kontroli.”;

21) art. 76 otrzymuje brzmienie:

„Art. 76. W sprawach nieuregulowanych ustawą do jednostek badawczo-rozwojowych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przedsiębiorstw państwowych.”;

- 22) użyte w art. 4 ust. 1, 3 i 3a, art. 7 ust. 3 i 4, art. 9a ust. 2, art. 10 ust. 3 pkt 2 i ust. 3a, art. 13 ust. 6, art. 21 ust. 2 i 4, art. 22, art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3, art. 28 ust. 4 i 5, art. 29, art. 35 ust. 2, art. 40 ust. 1 pkt 1, art. 62 ust. 5 i art. 65 ust. 1 w różnej liczbie i przypadku wyrazy „organ sprawujący nadzór” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „minister sprawujący nadzór”.

Art. 2. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679, z późn. zm.⁶⁾) w art. 2 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:

„8a) pracowników jednostek badawczo-rozwojowych pełniących funkcje: dyrektora, zastępcy dyrektora i głównego księgowego,”.

Art. 3. 1. Do jednostek badawczo-rozwojowych realizujących zadania określone w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z późn. zm.⁷⁾) przepisy art. 12 ustawy, o której mowa w art. 1 niniejszej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. W przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej, o której mowa w ust. 1, w okresie do upływu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, jej majątek po zaspokojeniu wierzycieli staje się własnością Skarbu Państwa, a o jego przeznaczeniu decyduje minister sprawujący nadzór nad tą jednostką, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej; niezaspokojone zobowiązania likwidowanej jednostki obciążają Skarb Państwa.

Art. 4. 1. Niezaspokojone zobowiązania jednostki badawczo-rozwojowej, której likwidacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, obciążają Skarb Państwa.

2. W przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej, która przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zaciągnęła zobowiązanie, dla którego poręczenia lub gwarancji udzielił Skarb Państwa, niezaspokojone zobowiązanie tej jednostki zabezpieczone poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa obciąża Skarb Państwa do wysokości określonej w poręczeniu lub gwarancji.

Art. 5. Jednostki badawczo-rozwojowe posiadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy status państwowego instytutu badawczego stają się z tym dniem państwowymi instytutami badawczymi.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

-
- 1) Zmiany jednolitego tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683, Nr 238, poz. 2390 oraz z 2004 r. Nr 240, poz. 2052.
 - 2) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i 871, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2005 r. Nr 94, poz. 785.
 - 3) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 106, poz. 673, Nr 115, poz. 741 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 155, poz. 1014, z 2000 r. Nr 48, poz. 550, z 2001 r. Nr 4, poz. 26, z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 240, poz. 2055 oraz z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, Nr 123, poz. 1291 i Nr 273, poz. 2703.
 - 4) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417 i Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741 i Nr 117, poz. 751, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783 oraz z 2005 r. Nr 48, poz. 462.
 - 5) Zmiany jednolitego tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r.

Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 68, poz. 610.

- 6) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 2000 r. Nr 26, poz. 306, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302.
- 7) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682 i Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769 i Nr 158, poz. 1041, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 28 poz. 255 i 256 i Nr 84, poz. 935, z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207, Nr 126, poz. 1382, 1383 i 1384 i Nr 128, poz. 1407, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 124, poz. 1151 i 1152, Nr 171, poz. 1663, Nr 213, poz. 2081 i Nr 223, poz. 2215 oraz z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703.

UZASADNIENIE

Obowiązująca ustawa z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych reguluje zasady działalności jednostek badawczo-rozwojowych oraz jednostek, które – na podstawie art. 74 – uzyskały status jednostki badawczo-rozwojowej. Ostatnia nowelizacja tej ustawy w 2000 r. stworzyła wprawdzie podstawy prawne do przekształceń strukturalnych i własnościowych jednostek badawczo-rozwojowych oraz w pewnym stopniu zreformowała ich funkcjonowanie, proces ten przebiega jednak zbyt wolno, a jego skutki nie są zadowalające.

Ponadto ustawa o jednostkach badawczo-rozwojowych została uchwalona w 1985 r. w odmiennej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Na przestrzeni 20 lat warunki te uległy radykalnym zmianom. Konieczne więc będzie w niedalekiej przyszłości stworzenie nowej ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, dostosowanej do zmienionych uwarunkowań, a jednocześnie odpowiadającej postulatowi formułowanemu przez ministrów nadzorujących poszczególne jednostki oraz podmioty działające w pionie nauki.

Obecna nowelizacja obowiązującej ustawy ma na celu uregulowanie spraw najważniejszych dla funkcjonowania jednostek badawczo-rozwojowych. Dotyczy to głównie kwestii:

- 1) umożliwienia upadłości jednostek badawczo-rozwojowych,
- 2) stworzenia ułatwień przy tworzeniu państwowych instytutów badawczych,
- 3) rozporządzania przez jednostki aktywami trwałymi,
- 4) rozbudowania uprawnień nadzorczych i kontrolnych wobec jednostek,
- 5) prowadzenia przez jednostki badawczo-rozwojowe działalności gospodarczej, z jej ograniczeniem do zakresu służącego realizacji podstawowych zadań jednostek.

Pion jednostek badawczo-rozwojowych skupia 191 jednostek (bez jednostek w likwidacji), z tego: 106 jbr – nadzorowanych przez Ministra Gospodarki i Pracy, 20 jbr – przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 16 jbr – przez Ministra Zdrowia, 15 jbr – przez Ministra Infrastruktury, 10 jbr – przez Ministra Obrony Narodowej, 5 jbr – przez Ministra Kultury, 5 jbr – przez Ministra Środowiska, 3 jbr - przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, 3 jbr – przez Ministra Spraw Zagranicznych, 2 jbr – przez

Ministra Nauki i Informatyzacji i 2 jbr – przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wartość ich majątku na koniec 2003 r. wynosiła ogółem 4 200 373 tys. zł.

Jak z powyższego wynika, jednostki badawczo-rozwojowe działają w różnych obszarach gospodarki. Charakteryzuje je także duża różnorodność, zarówno pod względem potencjału, przydatności dla gospodarki i społeczeństwa, jak i osiąganych wyników działalności. Zróżnicowany jest też poziom przychodów jednostek oraz udział środków budżetowych w ich przychodach ogółem. Produktywność jednostek wynosi od kilku tysięcy złotych do kilkuset tysięcy złotych przychodów całkowitych na jednego zatrudnionego. Zróżnicowany jest też wskaźnik rentowności i zysk netto jednostek. Wskaźnik zadłużenia aktywów jednostki waha się od kilku do kilkuset procent.

Wprawdzie nowelizacja ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych w 2000 r. stworzyła podstawy prawne do uporządkowania tej sfery, jednak z uwagi na złożoność problemów i ograniczone możliwości Skarbu Państwa, proces ten przebiega zbyt wolno.

Celem obecnej nowelizacji ustawy jest przede wszystkim usprawnienie przekształceń jednostek badawczo-rozwojowych w państwowe instytuty badawcze oraz wprowadzenie przepisów umożliwiających postawienie niektórych jednostek w stan upadłości. Przewiduje się, że w efekcie doprowadzi to do ograniczenia kosztów związanych z likwidacją jednostek, które działają nieefektywnie i nie są w stanie wprowadzić programów naprawczych. Zawarte w niniejszym projekcie rozwiązania umożliwią szybsze stworzenie silnego zaplecza badawczo-rozwojowego gospodarki oraz wpłyną na poprawę efektywności działania jednostek.

Ponadto celem projektowanej nowelizacji jest wprowadzenie do ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych przepisów umożliwiających właściwym ministrom sprawowanie skuteczniejszego nadzoru nad jednostkami.

W projekcie niniejszej ustawy zostały zaproponowane następujące zmiany:

1. Wprowadzona została możliwość postawienia jednostki badawczo-rozwojowej w stan upadłości (propozycja nadania nowego brzmienia art. 12 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych). W takim przypadku zastosowanie będą miały odpowiednio przepisy ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze. Przepis ten zwolni Skarb Państwa z wydatków związanych z likwidacją jednostek, które zostaną postawione w stan upadłości. W przypadku jednostek

realizujących zadania określone w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, termin wejścia w życie przepisów dotyczących upadłości został odroczony o 3 lata, ze względu na specyfikę tych jednostek oraz konieczność ich restrukturyzacji przed zastosowaniem do nich ogólnych zasad prawa upadłościowego. Dlatego też konieczne jest wprowadzenie w tym przypadku okresu przejściowego.

2. Dodany projektowaną ustawą art. 2a przewiduje możliwość prowadzenia przez jednostki produkcji aparatury i urządzeń oraz podejmowania innej działalności gospodarczej w zakresie służącym realizacji ich podstawowych zadań. Jednocześnie uchyla się dotychczasowy ust. 3 w art. 2, który ograniczał możliwość prowadzenia przez jednostki działalności gospodarczej wyłącznie do działalności przeznaczonej na potrzeby kraju i eksportu.

Istotą działalności jednostek badawczo-rozwojowych jest pozyskiwanie nowej wiedzy i wykorzystanie tej wiedzy w praktyce. W jednostkach badawczo-rozwojowych są realizowane zadania badawcze w pełnym cyklu, tj. od badań naukowych do wdrożeń ich wyników, a nawet seryjnej produkcji. Działalność gospodarcza, a zwłaszcza produkcja unikatowej aparatury, urządzeń i materiałów, stanowi nieodłączną część lub uzupełnienie prac B+R. W szczególności w przypadku jednostek działających na rzecz rolnictwa nie jest możliwe prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych bez działalności gospodarczej, np. produkcji mleka lub zbóż.

3. Uchylony został przepis art. 13 ust. 3 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych dotyczący obowiązku przejmowania przez Skarb Państwa niezaspokojonych wierzytelności likwidowanej jednostki badawczo-rozwojowej.

Zgodnie z proponowanym nowym brzmieniem art. 14 ust. 4 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych (art. 1 pkt 10 projektu ustawy), jednostka badawczo-rozwojowa nie odpowiada za zobowiązania Skarbu Państwa, a Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania jednostki. W przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej, jej majątek – po zaspokojeniu wierzycieli – staje się własnością Skarbu Państwa, a o jego przeznaczeniu decyduje minister sprawujący nadzór nad jednostką, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

W stosunku do jednostek realizujących zadania określone w art. 1 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, wejście w życie zmienionych art. 13 ust. 3 oraz art. 14 ust. 4 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych nastąpi z 3-letnim opóźnieniem.

Przepis przejściowy (art. 4 projektowanej ustawy) określa sposób regulowania zobowiązań jednostki badawczo-rozwojowej, której likwidacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie ustawy. Przepis ten stanowi, że niezaspokojone zobowiązania jednostki obciążają Skarb Państwa w pełnej wysokości.

W przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej, która przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy zaciągnęła zobowiązanie, dla którego poręczenia lub gwarancji udzielił Skarb Państwa, niezaspokojone zobowiązanie tej jednostki zabezpieczone poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa obciąża Skarb Państwa do wysokości określonej w poręczeniu lub gwarancji.

4. Projekt upraszcza przepisy dotyczące przekształcania jednostek badawczo-rozwojowych w państwowe instytuty badawcze, co wiąże się z odstąpieniem od wymogu ustalania przez Radę Ministrów zadań państwowego instytutu badawczego w wieloletnich programach, ustanawianych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (dotychczasowy przepis art. 12b ust. 2 ustawy). Działalność szeregu jednostek badawczo-rozwojowych jest związana z bezpieczeństwem publicznym, obronnością kraju, działaniem wymiaru sprawiedliwości, edukacją, kulturą i dziedzictwem narodowym oraz z jakością życia obywateli. Państwowym instytutem badawczym może być jednostka badawczo-rozwojowa, która – na równi z badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi – wykonuje także zadania szczególnie ważne dla planowania i realizacji polityki państwa. Środki finansowe na realizację tych zadań będą określane corocznie w ustawie budżetowej w odpowiednich częściach i działach budżetu państwa. W tym przypadku nie jest uzasadniony wymóg ustanowienia – na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych – programu wieloletniego jako jednego z podstawowych warunków przekształcenia jednostki badawczo-rozwojowej w państwowy instytut badawczy. Szacuje się, że 20-30 jednostek powinno zostać przekształconych w państwowe instytuty badawcze. Dotychczas status państwowego instytutu badawczego otrzymały 4 jednostki ba-

dawczo-rozwojowe, a w przypadku dalszych 2 jednostek zostało rozpoczęte postępowanie.

5. Projektowaną nowelizacją dodaje się do ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych rozdział 5a – dotyczący kontroli działalności jednostki badawczo-rozwojowej. Wprowadzenie tych przepisów wynika z konieczności dokonywania profesjonalnej i wnikliwej oceny działalności jednostki pod kątem legalności, gospodarności i rzetelności. Przepisy te umożliwią ministrowi nadzorującemu jednostkę skuteczniejszą kontrolę jej działalności.

Zakres kontroli, a także tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania zaleceń i wniosków pokontrolnych zostaną określone w rozporządzeniach ministrów sprawujących nadzór nad jednostkami, wydanych na podstawie art. 29d ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, dodanego projektowaną nowelizacją.

6. Nowelizacja ustawy obejmuje także uregulowanie spraw dotyczących rozporządzenia aktywami trwałymi, w tym ich zbywania. Jednostki badawczo-rozwojowe, dysponując częścią majątku Skarbu Państwa, powinny mieć możliwość właściwego rozporządzania tym majątkiem, a w szczególności aktywami trwałymi. Art. 13a ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, dodany projektowaną nowelizacją, przewiduje w tym zakresie stosowanie przepisów art. 5a-5c ustawy z dnia 8 sierpnia 1996r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w przypadku rozporządzania aktywami trwałymi o wartości rynkowej przedmiotu rozporządzenia przekraczającej równowartość w złotych kwoty 50 000 euro oraz art. 46a-46b ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, w przypadku gdy wartość rynkowa przedmiotu rozporządzenia nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50 000 euro. Ponadto sprzedaż lub oddanie przez jednostkę innym podmiotom do używania aktywów trwałych będzie dokonywane w drodze przetargu na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych.
7. Przewiduje się objęcie dyrektorów jednostek badawczo-rozwojowych, ich zastępców i głównych księgowych ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, co

pozwole uniknąć wykorzystywania funkcji lub zajmowanego stanowiska do celów innych niż przewidziane zakresem zadań i obowiązków.

8. Art. 1 pkt 4 projektowanej ustawy dodaje do ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych art. 9b, przewidujący możliwość przekształcenia jednostki badawczo-rozwojowej, dla której przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26 października 2000 r. o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych funkcję organu założycielskiego pełniła Krajowa Rada Spółdzielcza w spółdzielnię pracy. Do przekształcenia należy odpowiednio stosować art. 7 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych.
9. Został zmieniony art. 18 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, dotyczący zwolnień podatkowych jednostki. W proponowanym brzmieniu tego artykułu jednoznacznie wskazano, że jednostka badawczo-rozwojowa jest zwolniona z podatków na zasadach określonych w odrębnych ustawach.
10. Zostały wprowadzone też zmiany w przepisach dotyczących rady naukowej jednostki badawczo-rozwojowej. Celem tych zmian jest usprawnienie funkcjonowania rady naukowej. Projekt gwarantuje zachowanie proporcji składu rady naukowej jednostki w okresie całej kadencji (ust. 2a dodany w art. 25 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych).

Zaproponowane w nowelizacji nowe brzmienie ust. 3 w art. 26 przewiduje, że funkcja przewodniczącego lub członka rady naukowej jednostki badawczo-rozwojowej nie może być łączona z funkcją dyrektora, zastępcy dyrektora lub głównego księgowego jednostki.

Ponadto art. 24 ustawy został uzupełniony o ust. 6, zobowiązujący radę naukową jednostki do wydania opinii w terminie 30 dni. Brak opinii rady w tym terminie będzie równoznaczny z wydaniem opinii pozytywnej. Z dotychczasowej praktyki wynika, że wydanie takiej opinii w sprawach istotnych dla jednostki jest odwlekane w czasie. W obecnym stanie prawnym minister nadzorujący jednostkę badawczo-rozwojową nie ma możliwości podjęcia decyzji w określonej sprawie, np. restrukturyzacji jednostki, bez uzyskania opinii rady naukowej. Nie dysponuje też żadnym instrumentem dyscyplinującym radę naukową. Przewiduje się zatem, że projektowany przepis usprawni podejmowanie decyzji w sprawach jednostki.

Pozostałe zaproponowane zmiany ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych mają charakter porządkujący.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Nowelizacja ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.) ma charakter korekty obowiązującej ustawy, która wynika przede wszystkim z konieczności pilnego uregulowania spraw istotnych do usprawnienia procesu przekształceń jednostek badawczo-rozwojowych oraz ograniczenia kosztów tych przekształceń. Niezbędne jest też przyspieszenie działań związanych z przekształcaniem jednostek badawczo-rozwojowych, spełniających określone wymogi, w państwowe instytuty badawcze. Konieczne jest także wprowadzenie do ustawy przepisów umożliwiających właściwą kontrolę działalności jednostek w zakresie realizacji ich zadań i przestrzegania zasad gospodarki finansowej. Nowelizacja oddziałuje zatem bezpośrednio na jednostki badawczo-rozwojowe.

Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Pion jednostek badawczo-rozwojowych zatrudnia około 20.000 pracowników, w tym ponad 12.000 pracowników naukowych. Nowelizacja ustawy będzie miała nieznaczny wpływ na rynek pracy.

Wpływ projektu ustawy na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Jednostki badawczo-rozwojowe prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe, których wyniki są wykorzystywane przez gospodarkę. Są to głównie badania stosowane. Należy podkreślić, że ponad 80% wszystkich wdrożeń nowoczesnych rozwiązań w Polsce jest wynikiem prac tych jednostek. Wprowadzenie proponowanych uregulowań spowoduje wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek oraz usprawnienie ich funkcjonowania, co przyczyni się do intensyfikacji prac związanych z opracowywaniem i wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w gospodarce. Właściwe wykorzystanie potencjału tego pionu nauki w postaci rozwiązań innowacyjnych, wdrożeń nowoczesnej techniki i technologii w gospodarce przyczyni się w znacznym stopniu do wzrostu konkurencyjności rynkowej wyrobów i usług oraz ich eksportu.

Kwestia możliwości wykonywania przez jednostki badawczo-rozwojowe unikatowej aparatury i urządzeń oraz podejmowania innej działalności gospodarczej w zakresie służącym realizacji podstawowych zadań jednostki (dodany art. 2a ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych) została wyjaśniona w pkt 2 uzasadnienia do tego projektu.

Należy podkreślić, że istotą działalności jednostek badawczo-rozwojowych jest pozyskiwanie nowej wiedzy i wykorzystanie tej wiedzy w praktyce. W jednostkach badawczo-rozwojowych realizowane są zadania badawcze w pełnym cyklu, tj. od badań naukowych do wdrożeń ich wyników, a nawet seryjnej produkcji. Działalność gospodarcza, a zwłaszcza produkcja unikatowej aparatury i urządzeń, stanowi nieodłączną część lub uzupełnienie prac B+R. Na przykład jednostki działające na rzecz rolnictwa nie mogą prowadzić jakichkolwiek badań naukowych i prac rozwojowych bez działalności gospodarczej (np. produkcji mleka lub zbóż). Działalność ta stanowi nieodłączną część zadań jednostki.

Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Nowelizacja ustawy nie będzie miała bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Jednak przewiduje się, że wprowadzenie nowych uregulowań spowoduje wyeliminowanie słabych i wzmocnienie pozostałych jednostek badawczo-rozwojowych, co w dłuższym okresie wpłynie na poprawę warunków prowadzenia przez nie działalności badawczej i rozwojowej, wzrostu efektywności tych prac oraz przyczyni się do zacieśnienia współpracy między sferą B+R i gospodarką w poszczególnych regionach. Integracja środowiska naukowego i przedsiębiorców stworzy szansę wspólnego rozwiązywania problemów istotnych dla tych regionów.

Wpływ projektowanej regulacji na wydatki i dochody budżetu państwa

Jednostki badawczo-rozwojowe należą do pionu nauki, który działa na rzecz gospodarki, a prowadzone przez nie badania naukowe i prace rozwojowe finansowane są ze środków budżetu państwa w ok. 30%. W pozostałej części, tj. w 70% badania są finansowane głównie ze środków pozabudżetowych, przede wszystkim przez przedsiębiorstwa. Jednostki te dostosowują swoją działalność do uwarunkowań gospodar-

czo-społecznych kraju. Około 60% jednostek posiada wysoką kategorię w rankingu jednostek naukowych w Polsce i jest rentownych.

Z „Programu przekształceń strukturalnych i własnościowych jednostek badawczo-rozwojowych”, przygotowanego w 2003 r. przez Zespół Międzyresortowy ds. Przekształceń własnościowych JBR wynika, że bezwzględnie powinny być zlikwidowane te jednostki badawczo-rozwojowe, które od co najmniej trzech lat generują straty i nie są w stanie przedstawić realnych programów naprawczych. W 2003 r. było 15 takich jednostek, w tym 10 jednostek nadzorowanych przez Ministra Gospodarki i Pracy. Decyzje w tej sprawie są w gestii ministrów sprawujących nad nimi nadzór.

Zgodnie z dotychczasowym przepisem art. 13 ust. 3 ustawy, w przypadku likwidacji jednostki badawczo-rozwojowej jej majątek, po zaspokojeniu wierzycieli, staje się własnością Skarbu Państwa. Natomiast niezaspokojone zobowiązania likwidowanej jednostki obciążają Skarb Państwa.

Wejście w życie nowych przepisów nie powinno spowodować zwiększenia wydatków, ani zmniejszenia dochodów budżetu państwa. Środki na planowane likwidacje są zagwarantowane w budżetach poszczególnych resortów i ich oszacowanie oraz planowanie nie wiąże się w żaden sposób z projektowaną ustawą.

W związku z wprowadzeniem możliwości upadłości jednostek badawczo-rozwojowych, szacuje się, że pozwoli to na zaoszczędzenie wydatków z budżetu państwa w kwocie około 5 mln zł.

Konsultacje społeczne i środowiskowe

W trakcie prac nad ustawą prowadzone były konsultacje z przedstawicielami środowiska, na które przede wszystkim będą miały wpływ nowe rozwiązania, tj. z przedstawicielami wybranych jednostek badawczo-rozwojowych. W konsultacjach uczestniczyła też Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych jako organ przedstawicielski tych jednostek.

Projekt został również poddany uzgodnieniom ze związkami zawodowymi działającymi w pionie nauki – OPZZ oraz NSZZ Solidarność.

Uwagi przedstawicieli środowiska jednostek badawczo-rozwojowych oraz związków zostały zgłoszone do poprzedniej – znacznie szerszej niż obecnie kierowana do

Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej – wersji projektu i koncentrowały się wokół kilku istotnych spraw:

- 1) braku potrzeby powoływania rady ekonomicznej, jako trzeciego organu jednostki badawczo-rozwojowej, który w wielu kwestiach miałby kompetencje zbliżone do rady naukowej. Ponadto niepotrzebnie zwiększyłoby to koszty funkcjonowania jednostki,
- 2) nieuzasadnionego ograniczenia możliwości sprawowania funkcji dyrektora jednostki do dwóch 5-letnich okresów,
- 3) nieuzasadnionego uchylenia ust. 2, 4 i 5 w art. 55 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, dotyczących zasad wynagradzania pracowników jednostki oraz przyznawania im dodatku za wysługę lat i nagród jubileuszowych,
- 4) potrzeby zapewnienia obligatoryjnego charakteru rady naukowej w spółkach powstałych w wyniku komercjalizacji jednostek badawczo-rozwojowych oraz w spółkach, w których Skarb Państwa objął akcje w wyniku prywatyzacji bezpośredniej jednostek (proponowane nowe brzmienie art. 10a ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych).

Zgłoszono ponadto kilka nowych propozycji legislacyjnych, wykraczających poza zakres przygotowywanej nowelizacji (np. propozycja zmiany art. 33 ust. 2 i art. 60 ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, a nawet zmiany aktów wykonawczych do obowiązującej ustawy). Ponadto szereg zgłoszonych uwag miało charakter porządkujący.

Opinia wstępna o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji stanowi domenę prawa wewnętrznego i nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

06/17zb

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Jarosław Pietras

Skr.Min.JP-1521 /05/DP/msz

Warszawa, dnia 23/01/2005 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jarosława Pietrasa, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze

W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr RM-10-79-05), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

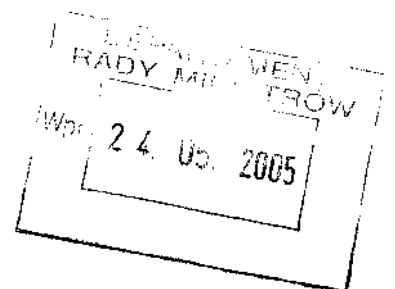
Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan
Michał Kleiber
Minister Nauki i Informatyzacji

Z pp. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PASTA KANCELARSKA

Tomasz Nowakowski

**Rozporządzenie
Ministra Edukacji Narodowej i Sportu¹⁾**

z dnia 2005 r.

**w sprawie przeprowadzania kontroli w nadzorowanych
jednostkach badawczo-rozwojowych**

Na podstawie art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zmianami²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa zakres, sposób przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu oraz tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 2.

1. Kontrola jest przeprowadzana w jednostce badawczo-rozwojowej, zwanej dalej "jednostką", nad którą nadzór sprawuje Minister Edukacji Narodowej i Sportu, zwany dalej „Ministrem”.
2. Kontrola odbywa się w siedzibie jednostki badawczo-rozwojowej i obejmuje całokształt działalności jednostki badawczo-rozwojowej oraz pracy dyrektora, w tym zadań zawartych w strategicznych planach rozwoju jednostki, badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych z zakresu działania Ministra oraz zadań zleczanych przez Ministra, zwłaszcza z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.
3. Minister zarządzając kontrolę określa jednostkę, w której ma być przeprowadzona kontrola, zakres kontroli, termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz wyznacza skład zespołu kontrolującego.

§ 3.

1. W skład zespołu kontrolującego wchodzi: ekspert naukowy właściwy ze względu na zakres kontroli, ekspert finansowy oraz pracownik urzędu obsługującego Ministra.
2. Na eksperta naukowego wyznacza się osobę posiadającą co najmniej stopień naukowy doktora w dziedzinie nauki odpowiedniej ze względu na merytoryczny zakres kontroli. W przypadkach uzasadnionych specyfiką kontroli ekspertem może być wyjątkowo osoba posiadająca wykształcenie wyższe.
3. Na eksperta finansowego wyznacza się biegłego rewidenta albo osobę zatrudnioną na stanowisku głównego księgowego w pionie nauki i posiadającą wykształcenie wyższe.
4. Ekspert powinien być bezstronny w odniesieniu do przedmiotu zleconej kontroli oraz kontrolowanej jednostki. Ekspertem nie może być osoba, w stosunku do której istnieją okoliczności mogące wpłynąć na jej bezstronność, w szczególności gdy kontrola dotyczy zatrudniającej go jednostki albo gdy jest wykonawcą zadania wykonywanego przez jednostkę.

5. Funkcje ekspertów, o których mowa w ust. 2 i 3, nie mogą być łączone przez jedną osobę w odniesieniu do danej kontroli.

§ 4.

1. Przed przystąpieniem do kontroli, kontrolujący zawiadamiają kierownika kontrolowanej jednostki o zadaniach podlegających kontroli, okazując dokumenty tożsamości i imienne upoważnienia do przeprowadzenia kontroli udzielone przez Ministra.
2. Kierownik kontrolowanej jednostki zapewnia kontrolującemu warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności udostępnia obiekty, urządzenia i dokumenty oraz umożliwia bezzwłoczne udzielanie wyjaśnień przez pracowników jednostki.

§ 5.

Ekspert przedstawia wyniki przeprowadzonej kontroli w sprawozdaniu z kontroli. Sprawozdanie powinno zawierać opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli oraz informacje, o których mowa w § 6 i 7.

§ 6.

Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej przez eksperta naukowego powinno zawierać w szczególności:

- 1) ocenę zasadności i legalności wydatkowania środków finansowych na faktycznie zrealizowany zakres rzeczowy;
- 2) Informację o zakresie badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych z zakresu działania Ministra.

§ 7.

1. Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej przez eksperta finansowego powinno zawierać:

- 1) ocenę wykorzystania środków finansowych pod względem zgodności z przepisami: o finansach publicznych, o rachunkowości, o zamówieniach publicznych oraz o gospodarce finansowej jednostek badawczo-rozwojowych;
 - 2) ocenę zgodności dokumentacji finansowej kontrolowanej jednostki z informacjami zawartymi w sprawozdaniach;
 - 3) ustalenia dotyczące wysokości wykorzystanych środków finansowych, z tym że:
 - a) w przypadku stwierdzenia niezgodności z decyzją lub umową albo z przepisami prawa – z informacją o nieprawidłowo wydatkowanych kwotach oraz wskazaniem naruszonego przepisu,
 - b) w odniesieniu do kontroli po zakończeniu zadania – z informacją o wysokości kwot niewykorzystanych na realizację zadania.
2. Informację o zakresie finansowym badań naukowych i prac rozwojowych prowadzonych z zakresu działania Ministra.

§ 8.

1. Sprawozdanie z kontroli przekazuje się dyrektorowi kontrolowanej jednostki.
2. Dyrektorowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo zgłoszenia uwag do ustaleń zawartych w sprawozdaniu z kontroli, w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania.
3. W przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa w ust. 2, podejmuje się czynności mające na celu wyjaśnienie spraw wskazanych w uwagach, a razie potrzeby podejmuje się dodatkowe czynności kontrolne.

§ 9.

1. Zespół kontrolujący sporządza wystąpienie pokontrolne, które przekazuje Ministrowi do akceptacji wraz ze sprawozdaniami ekspertów, o których mowa w § 6 i 7. Po akceptacji Ministra wystąpienie pokontrolne przekazywane jest dyrektorowi kontrolowanej jednostki.
2. Dyrektorowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń, wniosków i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.
3. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, w terminie 14 dni od ich otrzymania, Minister dokonuje zmiany wystąpienia pokontrolnego w całości lub części, jeśli uzna zasadność zastrzeżeń. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości, Minister przekazuje dyrektorowi jednostki swoje stanowisko wraz z uzasadnieniem.
4. Dyrektor jednostki kontrolowanej jest obowiązany w terminie wskazanym w wystąpieniu pokontrolnym, nie krótszym niż 14 dni, poinformować ministra na piśmie o sposobie wykonania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 10.

Zalecenia i wnioski pokontrolne formułuje się w formie pisemnej, na podstawie sprawozdań ekspertów, o których mowa w § 6 i 7 oraz opinii komórek organizacyjnych urzędu obsługującego Ministra, po zapoznaniu się ze sprawozdaniami z kontroli. W razie stwierdzenia nieprawidłowości, w zaleceniach i wnioskach pokontrolnych, zamieszcza się uwagi i wnioski w sprawie ich usunięcia.

§ 11.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej i Sportu

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, kultura fizyczna i sport oraz działem szkolnictwo wyższe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 i 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 134, poz. 1426).

²⁾ Zmiany jednolitego tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr ..., poz.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 29d projektu ustawy o jednostkach badawczo rozwojowych.

W projektowanych przepisach rozporządzenia wykorzystano sprawdzone i dotychczas stosowane rozwiązania dotyczące systemu kontroli realizacji zadań finansowanych ze środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę.

W zespołach kontrolujących przewiduje się udział ekspertów właściwych ze względu na merytoryczny i finansowy zakres zadań objętych przedmiotem kontroli.

W celu zapewnienia efektywności kontroli określono szczegółowy zakres kontroli poprzez ustalenie wymagań dotyczących zawartości sprawozdań z kontroli.

W projektowanym rozporządzeniu zachowano ogólny schemat postępowania, stosowany dotychczas przez organy państwowe.

Określone w art. 29d ustawy wytyczne do treści rozporządzenia zostały zrealizowane w szczególności w niżej wymienionych przepisach projektu rozporządzenia:

- zakres przeprowadzania kontroli: § 2 ust. 2
- tryb wyznaczania zespołów kontrolujących: § 2 ust. 3 (postanowienie Ministra), § 3 (skład zespołów i kwalifikacje ekspertów),
- sposób przeprowadzania i dokumentowania kontroli: § 4 (sposób rozpoczęcia kontroli w jednostce), § 6 i 7 (zakres kontroli i jej dokumentowania poprzez określenie treści sprawozdań z kontroli), § 8 (sposób zakończenia kontroli w jednostce),
- sposób formułowania zaleceń i wniosków pokontrolnych: § 9 i 10 (sposób ustalania zaleceń i wniosków pokontrolnych oraz ich formułowanie w wystąpieniu pokontrolnym).

Opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia zawiera rozwiązania stanowiące domenę prawa krajowego.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Regulacja oddziałuje na jednostki badawczo-rozwojowe pozostające w nadzorze Ministra Edukacji Narodowej i Sportu:

- Instytut Badań Edukacyjnych,
- Instytut Sportu,
- Centralny Ośrodek Aparatury Badawczej i Dydaktycznej COBRABiD.

Na podstawie projektowanego rozporządzenia w tych jednostkach będą przeprowadzane kontrole z zakresu legalności, gospodarności i rzetelności. Sprawozdania z kontroli, zalecenia i wnioski pokontrolne umożliwią usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Środki finansowe niezbędne do wykonywania zadań z zakresu kontroli są corocznie będą ujmowane w częściach budżetowych: 25 – Kultura fizyczna i Sport, 30 – Oświata i wychowanie, 38 – Szkolnictwo wyższe. Wprowadzenie w życie omawianego rozporządzenia spowoduje nieznaczne skutki finansowe dla budżetu państwa.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną, sytuację i rozwój regionów

Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów.

4. Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia zostanie przekazany do Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych, Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Polskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, Fundacji - Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT.

Projekt zostanie również zamieszczony na stronach internetowych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

**Rozporządzenie
Ministra Nauki i Informatyzacji ¹⁾**

z dnia

w sprawie przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw nauki

Na podstawie art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa zakres przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw nauki, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 2.

1. Kontrola jest przeprowadzana w jednostce badawczo-rozwojowej, zwanej dalej „jednostką”, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw nauki, zwany dalej „ministrem”.
2. Kontrola obejmuje całokształt działalności jednostki, w tym zadań zawartych w planach rzeczowo-finansowych i strategicznych planach rozwoju jednostki oraz zadań zleconych przez ministra.
3. Minister zarządzając kontrolę w jednostce określa przedmiot i zakres kontroli, termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz wyznacza skład zespołu kontrolującego.

§ 3.

1. W skład zespołu kontrolującego wchodzi:
 - 1) ekspert merytoryczny;
 - 2) ekspert finansowy;
 - 3) członkowie zespołu.
2. Minister spośród wyznaczonych przez siebie członków wskazuje przewodniczącego zespołu.

§ 4.

1. Na eksperta merytorycznego wyznacza się osobę posiadającą stopień naukowy doktora w dziedzinie nauki odpowiedniej ze względu na merytoryczny zakres kontroli. W przypadkach uzasadnionych specyfiką kontroli ekspertem może być wyjątkowo osoba posiadająca wykształcenie wyższe. Na wniosek ministra kandydat na eksperta może być wskazany przez zespół specjalistyczny lub interdyscyplinarny albo zespół roboczy powołany na podstawie art. 30 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703).
2. Na eksperta finansowego wyznacza się osobę posiadającą kwalifikacje biegłego rewidenta lub osobę zatrudnioną na stanowisku głównego księgowego w jednostce naukowej i posiadającą wykształcenie wyższe.
3. Funkcji eksperta merytorycznego i eksperta finansowego nie może wykonywać ta sama osoba w trakcie tej samej kontroli.

§ 5.

1. Ekspert w trakcie przeprowadzanej kontroli powinien zachowywać się w sposób bezstronny.
2. Ekspertem nie może być osoba, w stosunku do której istnieją okoliczności uzasadniające podejrzenie co do jej bezstronności w trakcie przeprowadzania kontroli.

§ 6.

1. Przed przystąpieniem do kontroli, przewodniczący zespołu kontrolującego zawiadamia dyrektora kontrolowanej jednostki o przedmiocie kontroli oraz o terminie rozpoczęcia i zakończenia kontroli, a także okazuje dokumenty tożsamości członków zespołu kontrolującego i imienne upoważnienia do przeprowadzenia kontroli udzielone im przez ministra.
2. Dyrektor kontrolowanej jednostki zapewnia członkom zespołu kontrolującego warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności udostępnia niezbędne dokumenty i materiały oraz stwarza pracownikom jednostki możliwość niezwłocznego udzielania wyjaśnień na żądanie członków zespołu kontrolującego.

§ 7.

Wystąpienie pokontrolne, o którym mowa w art. 29c ust. 1 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, składa się z opinii ekspertów, ogólnej oceny działalności jednostki w zakresie objętym kontrolą, wniosków i zaleceń.

§ 8.

Opinia eksperta merytorycznego powinna zawierać w szczególności ocenę zasadności wydatkowania środków finansowych na zrealizowane zadanie lub cel badawczy, a ponadto:

- 1) dla zadania zakończonego – ustalenie stanu faktycznego prac wykonanych w ramach realizacji zadania oraz porównanie ich z zakresem zadania określonym w decyzji lub w umowie dotyczącej realizacji tego zadania, a także ustalenie zgodności wykonanych prac z harmonogramem realizacji prac;
- 2) dla zadania w trakcie realizacji – ocenę możliwości osiągnięcia założonego celu lub celów badawczych, z uwzględnieniem stopnia zaawansowania realizowanego zadania oraz ocenę dotrzymania harmonogramu realizacji prac.

§ 9.

Opinia eksperta finansowego powinna zawierać:

- 1) ocenę zgodności wykorzystania środków finansowych z przepisami o finansach publicznych, o rachunkowości oraz o zamówieniach publicznych;
- 2) ocenę zgodności dokumentacji finansowej kontrolowanej jednostki z informacjami zawartymi w raportach i sprawozdaniach, z uwzględnieniem warunków określonych w decyzjach lub w umowach oraz w harmonogramie płatności;
- 3) ocenę efektywności wykonania zadań podlegających kontroli lub funkcjonowania jednostki.

§ 10.

Wnioski i zalecenia pokontrolne formułuje się w formie pisemnej i dostarcza dyrektorowi jednostki za potwierdzeniem odbioru.

§ 11.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Nauki i Informatyzacji

¹⁾ Minister Nauki i Informatyzacji kieruje działem administracji rządowej – nauka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Informatyzacji (Dz. U. Nr 134, poz. 1431).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2062, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr ..., poz.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych, zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z art. 28 ust. 1, jednostka badawczo-rozwojowa podlega ministrowi, który sprawuje nadzór nad działalnością jednostki badawczo-rozwojowej oraz pracą dyrektora jednostki pod kątem legalności, gospodarności i rzetelności. Konieczne jest więc wyposażenie ministra - jako organu nadzorującego jednostkę - w instrument umożliwiający wykonywanie uprawnień nadzorczych i kontrolnych wobec jednostki.

W przepisach projektowanego rozporządzenia wykorzystane zostały sprawdzone i dotychczas stosowane rozwiązania dotyczące systemu kontroli realizacji zadań finansowanych ze środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę.

Uwzględniając specyfikę działalności jednostek badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw nauki, w procedurze kontroli przewidziano udział ekspertów merytorycznych i ekspertów finansowych.

Zapewnia to efektywność przeprowadzanych kontroli, prawidłowość ocen dokonywanych w toku kontroli, a także sporządzanie wystąpień pokontrolnych, które po zaakceptowaniu przez ministra sprawującego nadzór nad jednostką badawczo-rozwojową są przekazywane jej dyrektorowi.

W celu zapewnienia efektywności kontroli określono szczegółowy zakres kontroli poprzez ustalenie wymagań dotyczących zawartości sprawozdań pokontrolnych.

W projektowanym rozporządzeniu zachowano ogólny schemat postępowania, stosowany dotychczas przez organy państwowe przeprowadzające kontrole w jednostkach realizujących zadania finansowane ze środków ustalonych w budżecie państwa na naukę.

Środki finansowe niezbędne do wykonywania zadań z zakresu kontroli są corocznie ujmowane w ustawach budżetowych, w ramach środków będących w dyspozycji Ministra. Wprowadzenie w życie omawianego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

Opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia zawiera rozwiązania stanowiące domenę prawa krajowego. Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Regulacja oddziałuje na jednostki badawczo-rozwojowe, nad którymi nadzór sprawuje minister właściwy do spraw nauki.

Na podstawie projektowanego rozporządzenia w tych jednostkach będą przeprowadzane kontrole działalności jednostek pod kątem legalności, gospodarności i rzetelności. Wnioski i zalecenia pokontrolne umożliwią usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i przyczynią się do bardziej efektywnego funkcjonowania jednostek nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw nauki.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Z uwagi na fakt, że minister właściwy do spraw nauki sprawuje nadzór na 2 jednostkami badawczo-rozwojowymi, rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną, sytuację i rozwój regionów

Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

**w sprawie przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo – rozwojowych,
nad którymi sprawuje nadzór minister właściwy do spraw rolnictwa, rozwoju wsi
i rynków rolnych**

Na podstawie art. 29 d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo - rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa zakres przeprowadzania kontroli, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych w jednostkach badawczo – rozwojowych, nad którymi nadzór sprawuje minister właściwy do spraw rolnictwa, minister właściwy do spraw rozwoju wsi i minister właściwy do spraw rynków rolnych, zwany dalej „ministrem”.

§ 2.

Kontrola jednostki badawczo – rozwojowej, zwanej dalej „jednostką”, obejmuje całokształt jej działalności, określonej w przepisach dotyczących jednostek badawczo – rozwojowych, w tym finansów jednostek, gospodarowania mieniem oraz rozwoju kadry naukowej.

§ 3.

1. Minister wyznacza członków zespołu kontrolującego, w tym jego kierownika, oraz określa zakres i przedmiot przeprowadzanej kontroli.
2. W skład zespołu wchodzi, właściwi ze względu na przedmiot kontroli, pracownicy komórek organizacyjnych urzędu obsługującego ministra.

3. Kierownik zespołu kontrolującego wykonuje czynności kontrolne oraz organizuje pracę zespołu, w tym:
 - 0) dokonuje podziału zadań między członków zespołu;
 - 0) zapewnia prawidłowe i terminowe przeprowadzenie kontroli przez zespół.

§ 4.

Zespół kontrolujący:

- 1) przeprowadza kontrolę zgodnie z zakresem kontroli, określonym przez ministra;
- 2) dokonuje w sposób obiektywny ustaleń z kontroli oraz rzetelnie je dokumentuje;
- 3) sporządza dokumenty kontroli, w szczególności protokoły kontroli oraz formułuje wnioski i zalecenia pokontrolne;
- 4) prowadzi postępowanie w sprawie zastrzeżeń zgłoszonych do ustaleń zawartych w protokole kontroli.

§ 5.

1. Członek zespołu kontrolującego podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na jego wniosek lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka lub osoby pozostającej z nim we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.
2. Członek zespołu kontrolującego podlega również wyłączeniu w razie zaistnienia w toku kontroli okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

§ 6.

1. Ustalenia kontroli opisuje się w protokole kontroli, w sposób uporządkowany, zwięzły i przejrzysty.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie jednostki, jej siedziby i adresu, imienia i nazwiska dyrektora jednostki;
- 2) imię i nazwisko członka zespołu kontrolującego, numer imiennego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz datę jego wystawienia;
- 3) termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 4) określenie przedmiotu i zakresu kontroli;
- 5) opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości;
- 6) datę sporządzenia protokołu kontroli, podpisy członków zespołu kontrolującego oraz dyrektora jednostki;
- 7) informację o odmowie podpisania protokołu przez dyrektora jednostki.

§ 7.

Protokół kontroli sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden pozostawia się w jednostce.

§ 8.

Dyrektor jednostki może zgłaszać w formie pisemnej zastrzeżenia do treści protokołu w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

§ 9.

Wnioski i zalecenia pokontrolne dokumentuje się w formie pisemnej i przekazuje się dyrektorowi jednostki.

§ 10.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo i rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 134, poz. 1433).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr ..., poz.

....

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 29 d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo - rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm). W projekcie rozporządzenia określony został zakres przeprowadzania kontroli, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych w jednostkach badawczo – rozwojowych, nad którymi nadzór sprawuje minister właściwy do spraw rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych (Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi).

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie, ze względu na problematykę dotyczącą zakresu przeprowadzania kontroli, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowanie wniosków i zaleceń pokontrolnych w jednostkach badawczo – rozwojowych, nad którymi nadzór sprawuje minister właściwy do spraw rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych (Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi), nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Ocena skutków regulacji

Wpływ projektu regulacji na rynek pracy

Jednostki badawczo – rozwojowe nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zatrudniają ponad 4000 pracowników, w tym około 1200 pracowników naukowych. Regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

Wpływ projektu rozporządzenia na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Jednostki badawczo - rozwojowe prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe, których wyniki są wykorzystywane przez gospodarkę. Są to głównie badania stosowane. Właściwe wykorzystanie tego potencjału, przejawiającego się w postaci

rozwiązań innowacyjnych, wdrożeń nowoczesnej techniki i technologii w gospodarce, przyczyni się do wzrostu konkurencyjności rynkowej wyrobów i usług oraz zwiększenia ich eksportu.

Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Projekt regulacji nie będzie miał wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Wpływ projektowanej regulacji na dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projekt regulacji nie ma wpływu na dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Może zdyscyplinować kierownictwa jednostek do większej dbałości o finanse i majątek jednostki badawczo - rozwojowej.

Rozporządzenie Ministra Kultury ¹⁾

z dnia

w sprawie przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

Na podstawie art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa zakres przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej „ministrem”, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 2.

1. Kontroli, podlega działalność jednostki badawczo-rozwojowej, zwanej dalej „jednostką”, nad którą nadzór sprawuje minister.
2. Kontrola prowadzona może być w wymiarze pełnym lub częściowym:
 - 1) kontrola pełna obejmuje całość działalności jednostki, w tym zadania zawarte w planach rzeczowo-finansowych i strategicznych planach rozwoju jednostki oraz zadań zleconych przez ministra;

¹⁾ Minister Kultury kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust.2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury (Dz.U. Nr 134,poz. 1430).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002r.Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153,poz.1271, Nr 200,poz.1683 i Nr 240, poz. 2052, z 2004r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr , poz.

- 2) kontrola cząstkowa obejmuje wybrane przez ministra zadania z zakresu działalności jednostki.
3. Minister w postanowieniu o zarządzeniu kontroli działalności jednostki określa przedmiot, zakres i program kontroli, termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz wyznacza skład zespołu kontrolującego.

§ 3.

1. Kontrolę przeprowadza, wyznaczony przez ministra, zespół kontrolujący.
2. Zespół kontrolujący składa się z co najmniej trzech członków.
3. W uzasadnionych przypadkach, w skład zespołu kontrolującego, minister może powołać eksperta merytorycznego lub finansowego.
4. Spośród członków zespołu minister powołuje przewodniczącego.
5. Do zadań przewodniczącego, oprócz wykonywania przydzielonych mu działań kontrolnych, należy:
 - 1) koordynowanie prac zespołu;
 - 2) prawidłowe i terminowe przeprowadzenie kontroli;
 - 3) reprezentowanie zespołu wobec jednostki kontrolowanej.

§ 4.

1. Przed przystąpieniem do kontroli, przewodniczący zespołu kontrolującego zawiadamia dyrektora kontrolowanej jednostki o przedmiocie kontroli oraz o terminie rozpoczęcia i zakończenia kontroli, okazując dokumenty tożsamości i imienne upoważnienia do przeprowadzenia kontroli udzielone przez ministra.
2. Dyrektor kontrolowanej jednostki zapewnia członkom zespołu kontrolującego warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności udostępnia niezbędne dokumenty i materiały oraz umożliwia bezzwłoczne udzielanie wyjaśnień przez pracowników jednostki.

§ 5.

Ustalenia kontroli przedstawia się w protokole kontroli.

§ 6.

1. Protokół kontroli zawiera opis stanu faktycznego i prawnego działalności jednostki, stwierdzony w toku kontroli, w tym ustalonych nieprawidłowości i opis przyczyn powstania, zakresu i skutków stwierdzonych nieprawidłowości, a także wskazanie osób za nie odpowiedzialnych.
2. Protokół kontroli powinien ponadto zawierać:
 - 1) oznaczenie jednostki, jej adres, REGON oraz Numer Identyfikacji Podatkowej, imię i nazwisko dyrektora jednostki, z uwzględnieniem zmian w okresie objętym kontrolą,
 - 2) imiona i nazwiska osób wchodzących w skład zespołu kontrolującego
 - 3) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych w jednostce, z wymienieniem dni przerw w kontroli,
 - 4) określenie przedmiotowego zakresu kontroli i okresu objętego kontrolą,
 - 5) omówienie dokonanych w protokole poprawek, skreśleń i uzupełnień,
 - 6) wzmiankę o doręczeniu egzemplarza protokołu dyrektorowi jednostki,
 - 7) miejsce i datę podpisania protokołu,
 - 8) parafy osób wchodzących w skład zespołu kontrolującego i dyrektora jednostki kontrolowanej na każdej stronie protokołu,
 - 9) wzmiankę o odmowie podpisania protokołu.
3. Ustalenia, o których mowa w ust. 1, mogą stanowić podstawę do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, wszczęcia postępowania dyscyplinarnego albo podjęcia innych kroków przewidzianych prawem na wypadek stwierdzenia naruszenia obowiązków pracowniczych lub służbowych.
4. Protokółowi zawierającemu informacje niejawne nadaje się odpowiednią klauzulę tajności.
5. Protokół kontroli sporządza się w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, w tym jeden dla dyrektora jednostki.

§ 7.

Po zakończeniu kontroli zespół kontrolujący podpisuje protokół kontroli i przekazuje go kierownikowi jednostki kontrolowanej, a w razie nieobecności dyrektora jednostki - osobie upoważnionej przez niego na piśmie. Ze strony jednostki protokół kontroli podpisuje dyrektor jednostki oraz główny księgowy, jeżeli kontrola obejmowała zagadnienia finansowe lub ewidencji księgowe.

§ 8.

Wystąpienie pokontrolne, składa się z ogólnej oceny działalności jednostki w zakresie objętym kontrolą, wniosków i zaleceń.

§ 9.

Wnioski i zalecenia pokontrolne formułuje się w formie pisemnej i dostarcza dyrektorowi jednostki za potwierdzeniem odbioru.

§ 10.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Kultury

Uzasadnienie

Konieczność wydania rozporządzenia Ministra Kultury w sprawie przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wynika z nowelizacji ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm) mocą której wprowadzone zostały zapisy dotyczące kontroli działalności tych jednostek.

Rozporządzenie reguluje zakres przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

W projekcie przewidziano iż kontrola będzie miała charakter pełny lub częściowy. Kontrolę przeprowadzać będzie zespół kontrolujący a ustalenia kontroli będą przedstawiane w protokole kontroli.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia

w sprawie kontroli działalności jednostek badawczo-rozwojowych, nad którymi nadzór sprawuje Minister Obrony Narodowej

Na podstawie art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zakres przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych, nad którymi nadzór sprawuje Minister Obrony Narodowej;
- 2) tryb wyznaczania zespołów kontrolujących;
- 3) sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 2. Przeprowadzenie kontroli ma na celu ustalenie stanu faktycznego i sprawdzenie działalności jednostki badawczo-rozwojowej w kontrolowanym zakresie, pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, jej udokumentowanie, dokonanie oceny, wskazanie osób odpowiedzialnych za stwierdzone nieprawidłowości oraz sformułowanie wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 3. Zakres kontroli obejmuje:

- 1) wykonywanie zadań statutowych i innych zleconych jednostce badawczo-rozwojowej przez Ministra Obrony Narodowej lub jednostkę bezpośredniego nadzoru, o której mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 72 ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 z późn. zm.);
- 2) sporządzanie i realizowanie planów rzeczowo-finansowych;
- 3) gospodarowanie środkami publicznymi, w tym środkami finansowymi uzyskiwanymi w ramach dotacji od Ministra Obrony Narodowej i ministra właściwego do spraw nauki;
- 4) gospodarowanie przydzielonym i nabytym mieniem oraz jego ochrona;
- 5) dysponowanie składnikami majątku trwałego;
- 6) ochronę informacji niejawnych;
- 7) inne dziedziny funkcjonowania jednostki badawczo-rozwojowej uregulowane w odrębnych przepisach.

§ 4. Kontrola może być przeprowadzana na podstawie sprawozdań i innych dokumentów wpływających do Ministra Obrony Narodowej, jednostki bezpośredniego nadzoru lub innych komórek organizacyjnych resortu Obrony Narodowej, albo bezpośrednio w siedzibie jednostki badawczo-rozwojowej przez zespół kontrolujący wyznaczony przez Ministra Obrony Narodowej.

§ 5. Kontrolę zarządza Minister Obrony Narodowej decydując o przeprowadzeniu kontroli i wyznaczeniu zespołu kontrolującego. Minister Obrony Narodowej określa:

- 1) jednostkę badawczo-rozwojową podlegającą kontroli;
- 2) zakres przeprowadzanej kontroli;
- 3) termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 4) przewodniczącego i skład zespołu kontrolującego.

§ 6. 1. W skład zespołu kontrolującego wchodzi przedstawiciele jednostki bezpośredniego nadzoru oraz, o ile zaistnieje taka potrzeba, przedstawiciele innych komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej i jednostek organizacyjnych resortu Obrony Narodowej.

2. Zespół kontrolujący przeprowadza kontrolę na podstawie pisemnych, imiennych upoważnień, wystawionych dla każdego członka zespołu, zawierających wskazanie

kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej oraz przedmiotu, zakresu, terminu rozpoczęcia i zakończenia kontroli. Członkowie zespołu kontrolującego przed przystąpieniem do kontroli są obowiązani do okazania dokumentów tożsamości.

3. Członkowie zespołu kontrolującego podlegają przepisom o postępowaniu z materiałami i dokumentami niejawnymi oraz przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązującymi w kontrolowanej jednostce badawczo-rozwojowej.

§ 7. 1 Kontrola może być przeprowadzana w trybie kontroli kompleksowej, problemowej lub dorażnej.

2. Kontrola kompleksowa polega na sprawdzeniu całokształtu działalności jednostki badawczo-rozwojowej.

3. Kontrola problemowa polega na sprawdzeniu wybranych zagadnień z działalności jednostki badawczo-rozwojowej i obejmuje wybrane komórki organizacyjne jednostki.

4. Kontrola doraźna polega na niezwłocznym sprawdzeniu prawidłowości wykonywania zadań i działalności w zakresie objętym tym trybem kontroli. Podstawą przeprowadzenia kontroli dorażnej mogą być uzyskane informacje o niepokojących zjawiskach oraz nieprawidłowościach w działalności jednostki badawczo-rozwojowej, w tym ujawnione w wyniku innej kontroli.

§ 8. 1 Dyrektor kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej ma obowiązek udostępnić na żądanie Ministra Obrony Narodowej, jednostki bezpośredniego nadzoru lub zespołu kontrolującego, wszelkie dokumenty i materiały niezbędne do przeprowadzenia kontroli.

2. Dyrektor kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej ma obowiązek zapewnienia zespołowi kontrolującemu warunków i środków do sprawnego przeprowadzenia kontroli w zakresie spraw objętych kontrolą.

§ 9. Zespół kontrolujący ma prawo do:

- 1) swobodnego wstępu do obiektów i pomieszczeń jednostki badawczo-rozwojowej objętej kontrolą;
- 2) wglądu do wszelkich dokumentów i innych materiałów związanych z zakresem kontroli, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych;
- 3) przeprowadzania oględzin majątku w zakresie objętym kontrolą;
- 4) żądania od dyrektora i pracowników kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej ustnych i pisemnych wyjaśnień oraz oświadczeń;
- 5) korzystania z pomocy specjalistów powołanych w jednostce badawczo-rozwojowej do spraw kontroli;
- 6) zabezpieczenia dowodów.

§ 10. 1. Zespół kontrolujący dokonuje ustaleń stanu faktycznego na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów.

2. Dowodami są w szczególności: dokumenty, rzeczy, oględziny, opinie specjalistów oraz wyjaśnienia i oświadczenia.

3. Zespół kontrolujący może żądać od dyrektora lub komórki organizacyjnej kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej sporządzenia niezbędnych do kontroli odpisów, kserokopii lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień i obliczeń opartych na dokumentach.

§ 11. 1. Zespół kontrolujący dokumentuje przebieg i wyniki czynności kontrolnych w założonych w tym celu aktach kontroli, które obejmują dowody wymienione w § 10 ust. 2.

2. Z przebiegu i wyniku oględzin sporządza się protokół, który podpisuje przewodniczący zespołu kontrolującego i dyrektor lub pracownik jednostki, w obecności którego przeprowadzone zostały oględziny.

3. Z ustnych wyjaśnień sporządza się protokół.

4. Akta kontroli prowadzi się zgodnie z tokiem dokonywanych czynności i sporządza się w jednym egzemplarzu.

§ 12. 1. Każdy może złożyć zespołowi kontrolującemu ustne lub pisemne oświadczenie dotyczące zakresu kontroli.

2. Zespół kontrolujący nie może odmówić przyjęcia oświadczenia, jeżeli ma ono związek z zakresem kontroli.

§ 13. W razie ujawnienia w toku kontroli okoliczności wskazujących na popełnienie przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, albo też naruszenia dyscypliny finansów publicznych, przewodniczący zespołu kontrolującego niezwłocznie informuje o tym na piśmie Ministra Obrony Narodowej, za pośrednictwem kierownika jednostki bezpośredniego nadzoru.

§ 14. 1. Z przeprowadzonego postępowania kontrolnego, zespół kontrolujący sporządza protokół kontroli, który zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej, jej siedzibę i adres, imię i nazwisko dyrektora, a w miarę potrzeby imiona i nazwiska kierowników kontrolowanych komórek organizacyjnych;
- 2) oznaczenie decyzji Ministra Obrony Narodowej zarządzającej kontrolę i skład zespołu kontrolującego;
- 3) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli;
- 4) zakres kontroli;
- 5) opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego;
- 6) ujawnione nieprawidłowości oraz ich zakres i wpływ na działalność jednostki;
- 7) wnioski i zalecenia zespołu kontrolującego;
- 8) wzmiankę o zgłoszeniu zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole oraz o stanowisku zajęтым wobec nich przez zespół kontrolujący;
- 9) podpisy przewodniczącego i członków zespołu kontrolującego oraz dyrektora kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej.
- 10) parafy przewodniczącego zespołu kontrolującego i dyrektora kontrolowanej jednostki na każdej stronie protokołu;
- 11) wzmiankę o odmowie podpisania protokołu – w razie jej wystąpienia.

2. W przypadku, gdy protokół kontroli zawiera informacje niejawne, protokół lub jego fragment oznacza się odpowiednią klauzulą tajności.

3. Protokół kontroli sporządza się w dwóch, jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazuje się, za poświadczeniem odbioru, dyrektorowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

§ 15. 1. Po zakończeniu postępowania kontrolnego, przewodniczący zespołu kontrolującego sporządza projekt wystąpienia pokontrolnego, które przekazuje do akceptacji Ministrowi Obrony Narodowej.

2. Wystąpienie pokontrolne zawiera ocenę działalności kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej wynikającą z ustaleń zawartych w protokole kontroli, opis przyczyn powstania, zakres i skutki stwierdzonych nieprawidłowości, osoby odpowiedzialne za ich powstanie oraz uwagi, wnioski i zalecenia w sprawie ich usunięcia.

3. Wystąpienie pokontrolne, po akceptacji przez Ministra Obrony Narodowej, przekazywane jest dyrektorowi kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej.

§ 16. 1. Dyrektor kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, może zgłosić na piśmie zastrzeżenia do ustaleń, wniosków i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym.

2. Minister Obrony Narodowej, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, dokonuje zmiany wystąpienia pokontrolnego w całości lub części, jeżeli uzna zasadność zastrzeżeń. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości, Minister Obrony Narodowej przekazuje dyrektorowi jednostki badawczo-rozwojowej swoje stanowisko wraz z uzasadnieniem.

§ 17. Dyrektor kontrolowanej jednostki badawczo-rozwojowej jest obowiązany w terminie wskazanym w wystąpieniu pokontrolnym, nie krótszym niż 14 dni, poinformować Ministra Obrony Narodowej na piśmie o sposobie wykonania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 18. 1. Minister Obrony Narodowej może zarządzić kontrolę jednostki badawczo-rozwojowej również przy zastosowaniu trybu uproszczonego.

2. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy rozporządzenia, z wyjątkiem § 14.

3. Tryb uproszczony może być stosowany w szczególności, w razie potrzeby:
- 1) zbadania spraw wynikających ze skarg lub wniosków obywateli;
 - 2) dokonania analizy dokumentów i innych materiałów przekazywanych przez jednostkę badawczo-rozwojową do Ministra Obrony Narodowej, jednostki bezpośredniego nadzoru lub innej komórki organizacyjnej resortu Obrony Narodowej.
4. Z kontroli, o której mowa w ust. 1, sporządza się sprawozdanie, które podpisuje zespół kontrolujący.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany jednolitego tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr ..., poz. ...).

UZASADNIENIE

W art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388 z późn.zm.) Minister Obrony Narodowej z tytułu sprawowania nadzoru nad jednostkami badawczo-rozwojowymi został zobowiązany do wydania przepisu wykonawczego określającego zakres przeprowadzania kontroli, tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Projektowane rozporządzenie jest realizacją tego zobowiązania.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu resortu Obrony Narodowej.

**Rozporządzenie
Ministra Zdrowia¹⁾**

z dnia

w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Na podstawie art. 29d ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa zakres, sposób przeprowadzania kontroli w jednostkach badawczo-rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz tryb wyznaczania zespołów kontrolujących, sposób dokumentowania kontroli oraz formułowania wniosków i zaleceń pokontrolnych.

§ 2.

1. Kontrola jest przeprowadzana w jednostce badawczo-rozwojowej, zwanej dalej „jednostką”, nad którą nadzór sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia, zwany dalej „Ministrem”.
2. Kontrola obejmuje całokształt działalności jednostki oraz pracy dyrektora i zadań zleczanych przez Ministra.
3. Minister zarządzając kontrolę określa jednostkę, w której ma być przeprowadzona kontrola, zadania podlegające kontroli, termin rozpoczęcia i zakończenia kontroli oraz wyznacza skład zespołu kontrolującego.

§ 3.

1. W skład zespołów kontrolujących wyznacza się ekspertów właściwych ze względu na zakres zadań podlegających kontroli:
 - 1) na eksperta naukowego wyznacza się osobę posiadającą stopień naukowy doktora albo stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauki odpowiedniej ze względu na merytoryczny zakres kontroli;

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 34, poz. 1439).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683, Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2005 r. Nr ..., poz.

- 2) na eksperta z zakresu świadczeń zdrowotnych wyznacza się osobę posiadającą wykształcenie wyższe i stosowne doświadczenie zawodowe;
 - 3) na eksperta z zakresu innego obszaru niż wskazany w pkt 1) i 2) wyznacza się osobę posiadającą wykształcenie wyższe i stosowne doświadczenie zawodowe;
 - 4) na eksperta finansowego wyznacza się biegłego rewidenta albo osobę zatrudnioną na stanowisku głównego księgowego w pionie nauki i posiadającą wykształcenie wyższe.
2. Ekspert powinien być bezstronny w odniesieniu do przedmiotu zleconej kontroli oraz kontrolowanej jednostki. Ekspertem nie może być osoba, w stosunku do której istnieją okoliczności mogące wpłynąć na bezstronność jej udziału w kontroli, w szczególności gdy kontrola dotyczy zatrudniającej ją jednostki albo zadania, którego jest wykonawcą.
 3. Funkcje ekspertów, o których mowa w ust. 1, nie mogą być łączone przez jedną osobę w odniesieniu do danej kontroli.
 4. Na wniosek Ministra kandydat na eksperta, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, może być wskazany przez zespół specjalistyczny lub interdyscyplinarny albo zespół roboczy powołany na podstawie art. 30 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki.

§ 4.

1. Kontrolujący, co najmniej na 24 godziny przed przystąpieniem do czynności kontrolnych, powiadamiają kierownika jednostki o:
 - 1) przedmiocie kontroli;
 - 2) zakresie kontroli;
 - 3) czasie rozpoczęcia kontroli;
 - 4) przewidywanym czasie trwania kontroli.
2. Kontrolujący, bezpośrednio przed przystąpieniem do czynności kontrolnych, obowiązani są do okazania kierownikowi kontrolowanej jednostki imiennych upoważnień do przeprowadzenia kontroli.
3. Kierownik kontrolowanej jednostki zapewnia kontrolującym warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności udostępnia dokumenty i materiały oraz umożliwia bezzwłoczne udzielanie wyjaśnień przez pracowników jednostki.

§ 5.

1. Kontrolujący dokonują ustaleń stanu faktycznego na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów.
2. Dowodami są w szczególności: dokumenty, zabezpieczone rzeczy, wyniki oględzin, jak również pisemne wyjaśnienia i oświadczenia.
3. Zebrane w toku postępowania kontrolnego dowody kontrolujący odpowiednio zabezpieczają, w miarę potrzeby, przez:
 - 1) oddanie na przechowanie kierownikowi kontrolowanej jednostki za pokwitowaniem;
 - 2) przechowanie w jednostce kontrolowanej w oddzielnym zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu.

4. O zwolnieniu dowodów spod zabezpieczenia decydują kontrolujący.
5. Kontrolujący mogą żądać od kierownika kontrolowanej jednostki, na jej koszt, sporządzenia niezbędnych do kontroli uwierzytelnionych kopii dokumentów, odpisów lub wyciągów z dokumentów, jak również zestawień i obliczeń dokonanych na podstawie dokumentów.
6. Zgodność kopii, odpisów i wyciągów z oryginałami dokumentów oraz prawidłowość zestawień i obliczeń potwierdza kierownik komórki organizacyjnej, której one dotyczą.

§ 6.

1. W razie potrzeby ustalenia stanu obiektu, składników majątkowych, przedmiotów lub przebiegu określonych czynności kontrolujący mogą przeprowadzić oględziny.
2. Oględziny przeprowadza się w obecności osoby odpowiedzialnej za obiekt, składniki majątkowe, przedmioty lub czynności poddane oględzinom, a w razie jej nieobecności - pracownika wyznaczonego przez kierownika kontrolowanej jednostki.
3. Z przebiegu i wyniku oględzin sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisują kontrolujący i osoba wymieniona w ust. 2.

§ 7.

1. Pracownicy kontrolowanej jednostki są obowiązani udzielać, w wyznaczonym terminie, wyjaśnień ustnych lub pisemnych w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli.
2. Z ustnych wyjaśnień kontrolujący sporządzają protokół, który podpisują kontrolujący i osoba udzielająca tych wyjaśnień.
3. Kontrolujący, przed przyjęciem wyjaśnień, są obowiązani poinformować składającego wyjaśnienia o prawie do odmowy ich udzielenia.
4. Odmowa udzielenia wyjaśnień przez pracowników jednostki kontrolowanej może nastąpić jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mogą dotyczyć faktów i okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną lub majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka lub osobę pozostającą z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osoby związane z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

§ 8.

1. Każdy może złożyć kontrolującemu ustne lub pisemne oświadczenie dotyczące przedmiotu kontroli.
2. Kontrolujący nie mogą odmówić przyjęcia oświadczenia, jeżeli ma ono związek z przedmiotem kontroli.
3. Z ustnego oświadczenia kontrolujący sporządzają protokół, który podpisują kontrolujący i osoba udzielająca oświadczenia.

§ 9.

W trakcie kontroli kontrolujący w miarę potrzeby mogą sporządzać dokumentację kontroli również w formie fotograficznej i filmowej.

§ 10.

Wyniki przeprowadzonej kontroli przedstawia się w sprawozdaniu z kontroli. Sprawozdanie powinno zawierać opis realizacji zadania według stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli oraz informacje, o których mowa w § 11 – 14.

§ 11.

Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej z udziałem eksperta naukowego powinno zawierać w szczególności ocenę zasadności wydatkowania środków finansowych na faktycznie zrealizowany zakres rzeczowy zadania lub cel badawczy, a ponadto:

- 1) dla zadań zakończonych – ustalenie stanu faktycznego prac wykonanych w ramach realizacji zadania oraz porównanie ich z zakresem rzeczowym zadania określonym w decyzji lub w umowie dotyczącej realizacji tego zadania, a także ustalenie zgodności wykonanych prac z przyjętym harmonogramem ich realizacji;
- 2) dla zadań w trakcie realizacji – ocenę możliwości osiągnięcia założonego celu lub celów badawczych, z uwzględnieniem faktycznego stanu zrealizowanego zakresu rzeczowego zadania, w tym ocenę harmonogramu realizacji prac.

§ 12.

Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej z udziałem eksperta z zakresu świadczeń zdrowotnych powinno zawierać w szczególności ustalenia i oceny dotyczące:

- 1) wykonywania świadczeń zdrowotnych z uwzględnieniem ich zakresu i zgodności z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie;
- 2) realizacji kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia;
- 3) innych form udzielania świadczeń zdrowotnych.

§ 13.

Sprawozdanie przeprowadzone z udziałem eksperta, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 3, powinno zawierać w szczególności ustalenia i oceny dotyczące:

- 1) zgodności tematu i sposobu realizacji zadań z obowiązującymi przepisami prawa;
- 2) ustalenia stanu faktycznego prac i zadań wynikających ze statutu jednostki lub określonych w decyzji lub umowie;
- 3) dla zadań w trakcie realizacji – ocenę możliwości osiągnięcia zamierzonego celu – zgodnie z ustalonym harmonogramem.

§ 14.

1. Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej z udziałem eksperta finansowego powinno zawierać:

- 1) ocenę wykorzystania środków finansowych pod względem zgodności z przepisami: o finansach publicznych, o rachunkowości oraz o zamówieniach publicznych;

- 2) ocenę zgodności dokumentacji finansowej kontrolowanej jednostki z informacjami zawartymi w raportach i sprawozdaniach, z uwzględnieniem warunków określonych w decyzji lub w umowie oraz w harmonogramie płatności;
 - 3) ustalenia dotyczące wysokości wykorzystanych środków finansowych:
 - a) przeznaczonych na działalność naukowo – badawczą,
 - b) przeznaczonych na wykonywanie świadczeń zdrowotnych,
 - c) inną działalność statutową jednostki;
 - 4) w przypadku stwierdzenia niezgodności z decyzją lub umową albo przepisami prawa – informację o nieprawidłowo wydatkowanych kwotach oraz wskazaniem naruszonego przepisu.
2. Kontrola przeprowadzana przez eksperta finansowego w ramach kontroli merytorycznej powinna być poprzedzona kontrolą przeprowadzoną przez eksperta naukowego lub ekspertów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i 3, jeżeli przeprowadzenie takich kontroli wynika z postanowienia o zarządzeniu kontroli.

§ 15.

1. Sprawozdania z kontroli przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki.
2. Kierownikowi kontrolowanej jednostki przysługuje prawo zgłoszenia uwag do ustaleń zawartych w sprawozdaniu z kontroli, w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania.
3. W przypadku zgłoszenia uwag, o których mowa w ust. 2, podejmuje się czynności mające na celu wyjaśnienie spraw wskazanych w uwagach, a w razie potrzeby podejmuje się dodatkowe czynności kontrolne.

§ 16.

1. Na podstawie sprawozdań z kontroli, po rozpatrzeniu uwag i wyjaśnień zgłoszonych do nich, sporządza się raport z kontroli zawierający zalecenia i wnioski pokontrolne.
2. Zalecenia i wnioski pokontrolne formułuje się na podstawie opinii komórek organizacyjnych urzędu Ministra, właściwych ze względu na przedmiot kontroli, lub zespołów specjalistów albo zespołów roboczych powołanych przez Ministra, przedstawionych po zapoznaniu się ze sprawozdaniami z kontroli. W razie stwierdzenia nieprawidłowości, w zaleceniach i wnioskach pokontrolnych, zamieszcza się uwagi i wnioski w sprawie ich usunięcia.
3. Raport z kontroli zatwierdza Minister.
4. Minister przekazuje kierownikowi kontrolowanej jednostki wystąpienie pokontrolne, sporządzone na podstawie raportu z kontroli, zawierające zalecenia i wnioski pokontrolne.

§ 17.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Zdrowia

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 29d ustawy o jednostkach badawczo – rozwojowych.

Uwzględniając specyfikę działalności jednostek badawczo – rozwojowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia w procedurach kontroli przewidziano udział ekspertów właściwych ze względów merytorycznych.

W celu zapewnienia efektywności kontroli określono szczegółowo ich zakres oraz tryb i schemat postępowania kontrolnego i pokontrolnego.

Środki finansowe niezbędne do wykonania zadań z zakresu kontroli są corocznie ujmowane w ustawach budżetowych w ramach środków będących w dyspozycji ministra właściwego do spraw zdrowia.

Wynagrodzenie przysługujące ekspertom z tytułu przeprowadzanych kontroli będą określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy.

Opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Projekt rozporządzenia zawiera rozwiązania wskazane w przepisach ustawy, który jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.